

alparc

2021

poročilo o delu

Povzetek

	Uvod.....	3
	Biotska raznovrstnost in Ekološko povezovanje.....	4
	Regionalni razvoj in kakovost življenja.....	9
	Zemljevid alpskih zavarovanih območij	12
	Izobraževanje za trajnostni razvoj v Alpah	14
	Storitve za člane	17
	Življenje organizacije.....	19
	Organizacija mreže.....	22

Naslovna stran: © Karen Schillig

Uvod

Alpska zavarovana območja - skupaj za biotsko raznovrstnost

Kriza biotske raznovrstnosti je enako pomembna kot podnebna kriza, vendar je manj vidna, manj odmevna in prebivalstvo jo slabše zaznava. Vendar je ta pojav prisoten tudi v Alpah. Izginjanje vrst in krčenje njihovih habitatov sta resnična. Čeprav si lahko čestitamo za uspehe, ki smo jih dosegli pri varstvu nekaterih pomembnih in značilnih alpskih vrst, to ne sme zakriti dejstva, da se raznovrstnost živih organizmov iz desetletja v desetletje zmanjšuje, tudi v Alpah.

Dejavniki so številni in delno povezani s podnebnimi spremembami, vendar je kriza veliko bolj razsežna, razlogi pa so pogosto povezani z intenzivno rabo alpskih površin s strani ljudi ter njihovimi gospodarskimi, rekreativnimi in športnimi dejavnostmi. Razdrobljenost habitatov, ki je osrednja tema Alparca, je eden glavnih vzrokov za izgubo prostoživečih živali. K temu prispevajo tudi premajhne površine, ki ne zadoščajo za dolgoročno ohranjanje vitalnih populacij, čeprav so zavarovane.

ALPARC si s svojo mrežo zavarovanih območij prizadeva, da bi se čim bolj zavedali pomembnosti biotske raznovrstnosti, ki je bistvena tudi za življenje ljudi. Leta 2021 so se izvajali tudi projekti in dejavnosti, ki so vključevali analize, spremljanje in izmenjave informacij med upravljavci zavarovanih območij in strokovnjaki s tega področja. Ti so omogočili, da je bilo ohranjanje biotske raznovrstnosti v Alpah – pa tudi gorske biotske raznovrstnosti na splošno – v središču številnih dogodkov, ki so potekali med letom, na primer svetovni dan biotske raznovrstnosti in svetovni kongres IUCN v Marseillu.

Opozoriti je treba, da je del krize biotske raznovrstnosti tudi trenutna pandemija ter da bolj zdrava biotska raznovrstnost, večji habitati in okrepljena zaščita varujejo tudi pred paraziti in škodljivci, kot so virusi in bakterije.

Dr. Peter Oggier
Predsednik Alparca

BIOTSKA raznovrstnost in ekološka povezljivost

Biotska raznovrstnost v Alpah - nujna zahteva Alparca!

Biotska raznovrstnost na svetu se iz dneva v dan zmanjšuje, ogrožena pa je tudi biotska raznovrstnost v Alpah, po eni strani zaradi globalnega segrevanja, po drugi pa zaradi človeških dejavnosti, saj ljudje še vedno ne upoštevajo občutljivosti alpskih naravnih habitatov in številnih vrst. Premalo je območij, ki so zares zaščitena, da bi se omogočili obsežni ekološki procesi, potrebni za ohranjanje biotske raznovrstnosti za prihodnje generacije.

Zavarovana območja v Alpah so zavezana tej problematiki, ALPARC pa je njihov vezni člen z mednarodnimi konvencijami in dejavnostmi na evropski ravni.

Zaščita biotske raznovrstnosti je enako pomembno vprašanje kot podnebne spremembe, vendar je pogosto manj prisotna v mednarodnih strategijah in še manj v konkretnih ukrepih. Ti dve glavni krizi našega časa sta v nekaterih pogledih povezani, vendar ne v vseh. Ukrepati moramo takoj, parki in zavarovana območja pa so osrednje orodje ukrepov, ki so še bolj učinkoviti, če pri njih sodelujejo vse alpske države.

ALPARC bo zato še naprej razvijal dejavnosti in projekte sodelovanja, ki bodo usmerjeni k skupnim ciljem zavarovanih območij v smislu ohranjanja biotske raznovrstnosti, vključiti pa je treba tudi politične (Alpska konvencija, EUSALP, ministrstva itd.) in panožne (prostorsko načrtovanje, turizem, kmetijstvo itd.) deležnike.

Biotska raznovrstnost in Ekološko povezovanje

OpenSpaceAlps

Ohranjanje odprtih območij za prihodnje generacije

Pritisk na alpska območja se povečuje, saj je povpraševanje po gospodarsko najugodnejših območjih veliko. Po drugi strani pa so kakovostna odprta območja bistven pogoj za ohranjanje biotske raznovrstnosti. Projekt OpenSpaceAlps zato razvija strategije za kar najboljše sodelovanje med načrtovalci v alpskih državah, da se prepreči razpršenost razvoja in infrastrukture v alpskih pokrajinah. Po eni strani zato, ker morajo tudi prihodnje generacije svobodno odločati o prihodnjem razvoju in projektih, po drugi strani pa, ker je skrb za dobro ekološko kakovost pokrajin in območij ključni pogoj za varstvo ekosistemov in biotske raznovrstnosti.

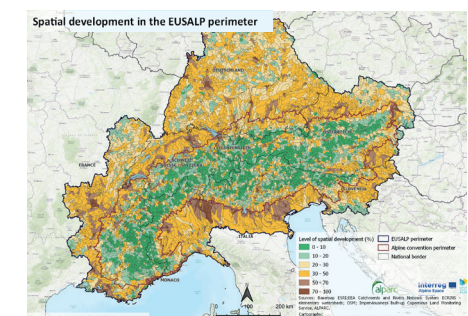
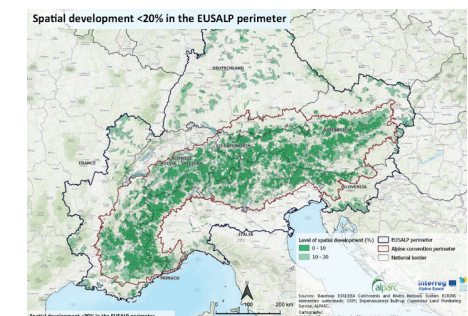
Prvi dve leti projekta so zaznamovale razprave o trenutnih praksah načrtovanja in pogovori z deležniki na terenu, zlasti na pilotnih območjih, da bi analizirali potrebe in metode čezmejnega sodelovanja na tem področju. Poznavanje sistemov načrtovanja v alpskih državah je bilo ključnega pomena za uvedbo prihodnjih načinov sodelovanja in zagotovitev usklajenega delovanja deležnikov, zlasti tistih, ki delujejo na področju varstva narave.

Da bi bolje razumeli trenutne razmere, je ALPARC izvedel obsežno kartiranje odprtih alpskih območij in območij, ki so vključena v različne razvojne in infrastrukturne projekte. Zemljevidi prikazujejo alpsko regijo, ki ima še vedno veliko odprtih območij, vendar predvsem na višjih nadmorskih višinah. Kjer je bilo mogoče, so bili vključeni podatki Corine Land Cover in podatki o ekološki kakovosti. Na njih je prikazan trenutni položaj, ki z vidika rabe tal in kontinuitete nepozidanih območij jasno ločuje alpski masiv od njegovega obrobja (območje EUSALP).

Na podlagi pridobljenega znanja ter zahtev strokovnjakov in oblikovalcev politik, ki so sodelovali na različnih razpravah v okviru projekta, konzorcij projektnih partnerjev trenutno pripravlja strateška priporočila za bolj usklajeno načrtovanje na ravni Alp, zlasti z organi Alpske konvencije. Predlaga tudi vzpostavitev mreže za sodelovanje med načrtovalci, izvajalci in deležniki na področju varstva okolja - mrežo AlpPlanNetwork.

ALPARC je odgovoren za delovni sklop 3, ki zadeva razvoj alpske strategije in načrtovanje upravljanja ter je sofinanciran od Evropskega sklada za regionalni razvoj in nemškega ministrstva za okolje (BMU).

Kazalnik stopnje prostorskega razvoja omogoča kvantificiranje motenj, ki jih povzročajo določene infrastrukture (ceste, daljnovodi itd.). Pridobljeni rezultati kažejo, da se najmanj motena območja nahajajo znotraj obsega Alpske konvencije.

Alpska biotska raznovrstnost

Razvoj v smeri usklajenega spremljanja določenih območij in habitatov?

Kriza biotske raznovrstnosti zahteva usklajeno ukrepanje. Na delavnici za člane upravnega odbora Alparca in druge upravljavce zavarovanih območij v Alpah se je pojavila zamisel o skupnem spremljanju na podlagi določenih usklajenih in poenostavljenih meril. Uvedba takšnega spremljanja, ki bi omogočilo dolgoročno sledenje razvoju habitatov in nekaterih vrst na zavarovanih območjih v Alpah, bi lahko prispevala k oblikovanju ustrežnejših razvojnih napovedi, saj bi spremljanje preseglo okvir posameznih projektov, ki so vedno časovno omejeni.

Da pa se omogoči izvedba spremljanja zavarovanih območij v Alpah, mora strategija temeljiti na že opravljenem delu, treba pa je zagotoviti vsaj minimalno usklajenost pristopov. Cilj ni izčrpnost, ampak geografska pokritost spremljanja v Alpah, ki bi ga izvajali uslužbenci zavarovanih območij različnih kategorij (narodni parki, naravni ali regijski parki, biosferni rezervati, naravni rezervati itd.). Velika prednost takšnega pristopa je, da so na zavarovanih območjih zaposleni uslužbenci, ki so

dolgoročno prisotni na terenu. Na ta način je mogoče zagotoviti sistem stalnega spremljanja slabšanja ali izboljševanja stanja habitatov in vrst (npr. zaradi ukrepov upravljanja in varstva).

Cilj bi bil tudi pragmatično ocenjevanje učinkovitosti zaščitnih ukrepov in njihovo izboljševanje.

© Karen Schillig

Dan gorske biotske raznovrstnosti

Gore imajo s svojo bogato biotsko raznovrstnostjo in vitalnimi ekosistemi ključno vlogo za dobro počutje ljudi po vsem svetu in varstvo biotske raznovrstnosti na svetovni ravni.

Vendar so ta dragocena okolja zelo izpostavljena podnebnim spremembam, onesnaževanju in spremembam rabe gorskih zemljišč, kar ogroža njihovo rastlinstvo in živalstvo ter lokalne gorske skupnosti.

Za zaščito biotske raznovrstnosti v gorah so potrebna učinkovita orodja in mehanizmi.

Alpska konvencija in Karpatska konvencija sta dve konvenciji o gorah, ki lahko zagotovita dragocene informacije o medregionalnem usklajevanju in spodbudita skupno delovanje za zaščito dragocenih gorskih okolij.

Svetovni dan gorske biotske raznovrstnosti 13. januarja 2021 je v celoti potekal v virtualni obliki in je ponudil platformo za razpravo med strokovnjaki in predstavniki gorskih regij z

© Nationalpark Berchtesgaden

vsega sveta, ki delujejo na področju biotske raznovrstnosti. Glavni cilj je bil izmenjati izkušnje, opredeliti skupne izzive ter predstaviti primere najboljših praks in rešitve in poštovanju različnih regionalnih vidikov.

Francosko predsedstvo Alpske konvencije je ALPARC pooblastilo, da ta dan organizira v sodelovanju z UNEP*. Skoraj 500 udeležencev iz več kot 30 gorskih držav je sodelovalo na razpravi, ki je izpostavila tri glavna področja:

- 1. Gore po svetu:** tematske predstavitve o ključnih področjih biotske raznovrstnosti v gorskih regijah, globalnih dejavnikih izgube biotske raznovrstnosti v gorah in orodjih za ohranjanje.
- 2. Segment na visoki ravni:** gore v procesu po letu 2020.
- 3. Alpe:** tematske razprave o trenutnih grožnjah biotski raznovrstnosti v Alpah in strategijah za zaščito biotske raznovrstnosti za prihodnje generacije.

Elementi razprav, pomembni zaključki in jasen poziv k večjemu upoštevanju gorske biotske raznovrstnosti so bili vključeni v delo svetovnega kongresa IUCN septembra 2021 (Marseille, Francija) in konference COP15 o biotski raznovrstnosti. Vsi udeleženci so se strinjali, da morajo biti tako gore kot tudi ukrepi bolj prisotni v razpravah o biotski raznovrstnosti.

*UNEP: Program Združenih narodov za okolje

Svetovni kongres IUCN

Medgeneracijski poziv h krepitvi ekološke mreže Alp

8. septembra 2021 je ALPARC izvedel tematsko srečanje v okviru Svetovnega kongresa IUCN*, ki je potekal od 3. do 11. septembra in na katerem se je v Marseilleu (Francija) in prek spleta zbralo več kot 9.200 udeležencev. Srečanje z naslovom »Povezovanje zavarovanih območij in širše za ohranjanje ekosistemskih storitev v gorskih regijah in prilagajanje podnebnim spremembam – medgeneracijski dialog«, ki je bilo organizirano v sodelovanju z akcijsko skupino 7 strategije EUSALP*, je rezultat skoraj dveletnega dela. Med razpravo so številni strokovnjaki poudarili pomen ekološkega povezovanja v procesih ohranjanja narave in biotske raznovrstnosti, prav vsi pa so pozvali h krepitvi ekološke mreže Alp. Prisotnemu občinstvu v dvorani in na spletu so bili predstavljeni izzivi in osrednja področja dela.

Dogodek je bil tudi priložnost, da se v praksi predstavi delo, ki ga je ALPARC v preteklosti začel z mladimi strokovnjaki.

© Laurence Peyre

Štirje med njimi so bili povabljeni k sodelovanju na srečanju, da izrazijo svoja stališča o tej temi. Cilj tega sodelovanja je, da se nadaljuje tudi po kongresu in da se mlajše generacije še bolj vključijo v oblikovanje trajnostne prihodnosti Alp.

Poleg obravnavane teme je bilo sodelovanje na tem mednarodnem dogodku tudi priložnost, da se zagotovi globalna prepoznavnost alpskega prostora.

*IUCN: Svetovna zveza za varstvo narave
EUSALP: Strategija EU za Alpsko regijo

Alpine Parks 2030

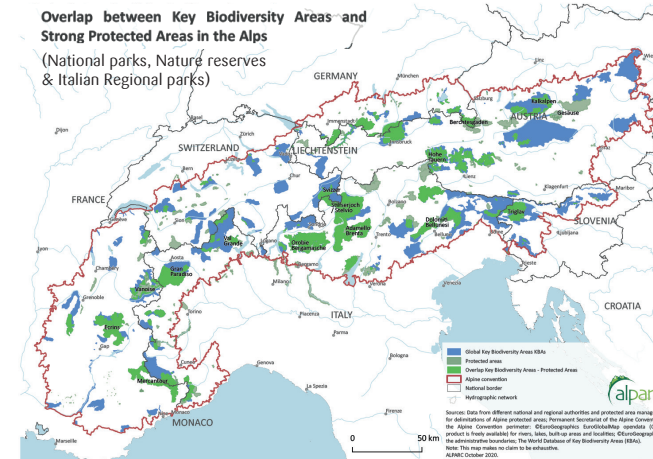
Na poti proti novim perspektivam varstva narave

Projekt Alpski parki 2030, ki ga podpira nemško ministrstvo za okolje, se zaključuje. Opravljene so bile analize trenutnega stanja ter opisane vrzeli in slabosti sedanjega sistema. Sedaj je treba s pomočjo napovedi za prihodnost predlagati rešitve za učinkovitejše prostorsko varstvo v Alpah. Predlogi se bodo osredotočali na štiri glavna področja: večja zavarovana območja, zavarovana območja na vseh nadmorskih višinah, boljša medsebojna povezanost zavarovanih območij in zavarovana območja z višjim statusom varstva biotske raznovrstnosti. Poleg tega je

nujno potrebno boljše usklajevanje varstvenih ciljev in ukrepov na ravni Alp, s posebnim poudarkom na čezmejnih zavarovanih območjih.

Celovita kartografija projekta kaže na območja, kjer so potrebni sodobnejši varstveni ukrepi, pa tudi na regije, kjer obstaja velik potencial za boljšo umestitev zavarovanih območij in njihovo vključevanje v ustrezne alpske regije. Na področju upravljanja zavarovanih območij je bila izvedena obsežna študija na konkretnem primeru: čezmejni naravni park Nagelfluhkette (Nemčija/Avstrija). Kaže na nujnost in priložnosti pristopa »od spodaj navzgor« v procesu ustanavljanja zavarovanih območij, v katerem ima osrednjo vlogo skupnost.

Dokončujejo se zadnji zemljevidi in komunikacijska orodja, namenjena projektu in obveščanju o njegovih rezultatih. V okviru projekta bodo pripravljena tudi strateška priporočila, ki bi lahko služila kot podlaga za prihodnje razprave o tej temi v okviru Alpske konvencije, zlasti ko se bodo na Alpski konferenci leta 2022 sprejemale odločitve o boljšem varstvu biotske raznovrstnosti v Alpah. To je najpomembnejši strateški cilj Alparca, ki je hkrati tudi osrednji cilj Konvencije kot pogodbe mednarodnega prava.

Močno zaščitena območja pokrivajo velik del ključnih območij biotske raznovrstnosti, čeprav ne vseh. Gotovo pa so ta območja bistvena za varstvo vrst in njihovih habitatov ter zahtevajo visoko stopnjo zaščite.

POGOVOR

ALPARC / Alenka Smerkolj,
generalna sekretarka Alpske konvencije

Innsbruck, november 2021

Dejstvo je, da je biotska raznovrstnost v Alpah ogrožena, vendar se o tem govori veliko manj kot o podnebnih spremembah, čeprav je kriza enako huda. ALPARC se je želel z generalno sekretarko Alpske konvencije pogovoriti o tem, kako lahko konvencija in njeni partnerji konkretno prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti.

ALPARC: Kakšne možnosti ponuja Alpska konvencija kot mednarodna pogodba za varstvo biotske raznovrstnosti?

A. Smerkolj: V Okvirni konvenciji so se pogodbenice pred tridesetimi leti zavezale, da bodo »trajnostno varovale ... raznolikost, edinstvenost in lepoto narave ter pokrajine kot celote« (Alpska konvencija, člen 2f). Protokol Varstvo narave in urejanje krajine to obveznost porazdeli med številne posebne ukrepe, tudi med tiste, ki so povezani

z drugimi panogami, kot so gorsko kmetijstvo, prostorsko načrtovanje in turizem. Konvencija ostaja referenca za sodelovanje alpskih držav in Evropske unije na področju varstva biotske raznovrstnosti v Alpah, ki se izvaja z rednimi razpravami na tehnični in politični ravni.

Pred kratkim, leta 2019, je bil na XV. Alpski konferenci ustanovljen Odbor za biotsko raznovrstnost v Alpah (ABB). Naloga odbora, ki mu predseduje Italija ter združuje strokovnjake iz osmih držav

in organizacije opazovalke (vključno z Alparcom), je oblikovati strategijo za bolj ciljno in okrepljeno delovanja različnih organov Alpske konvencije na tem področju.

Alpska konvencija je tudi priložnost, da Alpe spregovorijo v imenu gorskih območij po svetu in predstavijo izzive biotske raznovrstnosti v gorah.

(→ Nadaljevanje na naslednji strani)

Biotska raznovrstnost in Ekološko povezovanje

Pogovor z Alenko Smerkolj (Nadaljevanje)

ALPARC : V kolikšni meri je nadnacionalno sodelovanje med pogodbenicami na področju ohranjanja biotske raznovrstnosti usmerjeno h konkretnim ukrepom?

A. Smerkolj : Znotraj posameznih teles Konvencije smo uspeli izvesti veliko izmenjav konkretnih izkušenj. V okviru platforme »Ekološka mreža«, ki jo na tehnični ravni usklajuje ALPARC, smo na primer določili deset pilotnih regij Alpske konvencije za ekološko povezovanje. Te regije, ki zajemajo večja ozemlja okrog zavarovanih območij, si tako že več let medsebojno pomagajo z izkušnjami, deležne so spremljanja, prejmejo pa tudi priznanje za svojo zavezanost. Delovna skupina Alpske konvencije Velike zveri in prostoživeči parkljarji ter družba (WISO) je na področju upravljanja prostoživečih živali platforma za iskanje rešitev, na primer za preprečevanje škode, ki jo povzročajo velike zveri, k problematiki pa pristopa na nepristranski in vključujoč način.

Te dejavnosti dopolnjujejo enkratni projekti, kot so Econnect, ALPBIONET2030 in trenutno OpenSpaceAlps (potekajo v okviru programa Interreg za alpski prostor skupaj z Alparcom kot vodilnim partnerjem), ki se izvajajo v sklopu posebnih nadnacionalnih partnerstev, njihovi rezultati pa bodo v praksi uporabljeni na celotnem alpskem območju.

ALPARC : Kakšni so cilji Alpske konvencije glede združljivosti varstva biotske raznovrstnosti in trajnostnega razvoja podeželja v naslednjih 30 letih?

A. Smerkolj : Alpski sistem podnebnih ciljev 2050 opredeljuje štiri cilje za ekosisteme in biotsko raznovrstnost, ki naj bi jih dosegli v obdobju do leta 2050: zaustavitev izginjanja rastlinskih in živalskih vrst ter habitatov, okrepljen in odporen sistem alpskih zavarovanih območij, ohranjanje in obnavljanje ekosistemskih storitev ter boljša ekološka povezanost v Alpah. K ohranjanju ekosistemov in biotske raznovrstnosti neposredno prispevajo tudi številni podnebni cilji v drugih panogah, delo odbora ABB pa bo pomagalo pri njihovem nadaljnjem opredeljevanju.

Omenila bi tudi deklaracijo XVI. Alpske konference o celovitem in trajnostnem upravljanju voda v Alpah, v kateri so poudarjeni izzivi tako z vidika biotske raznovrstnosti kot tudi prilagajanja podnebnim spremembam. Tudi pašništvo je pomembna dejavnost, in sicer na ravni razvoja podeželja in biotske raznovrstnosti. V prihodnjih letih bo Alpska konvencija k različnim temam pristopala z vidika kakovosti življenja: v ospredju bo iskanje koristi tako za ekosisteme kot tudi za prebivalce.

ALPARC : Kako lahko Konvencija prispeva k boljšemu obveščanju o problematiki izgube biotske raznovrstnosti in o trajnostni rabi naravnih virov?

A. Smerkolj : Pomembno je, da gorske regije po svetu spregovorijo enotno, da se ljudi seznanijo o bogastvu in ranljivosti gorske biotske raznovrstnosti. To je cilj Deklaracije o varstvu gorske biotske raznovrstnosti in njenega promoviranja na mednarodni ravni. Sprejeta je bila na XVI. Alpski konferenci, pogodbenice pa so se obvezale k njenemu izvajanju v okviru Konvencije o biološki raznovrstnosti in novega Globalnega okvira za biotsko raznovrstnost po letu 2020. Kot mednarodna vladna organizacija je Alpska konvencija v dobrem položaju, da oblikuje ta sporočila in jih posreduje Karpatom, Andom, Hindukušu, Himalaji in drugim gorskim območjem.

Sekretariate Alpske konvencije, Karpatske konvencije in Konvencije o biološki raznovrstnosti povezuje memorandum o sodelovanju. Trenutno ga posodabljam, da bi oblikovali nove skupne priložnosti za izboljšanje gorske biotske raznovrstnosti in potrebne ukrepe.

ALPARC : Na katerih področjih Konvencije vidite prostor za pobude prebivalstva glede usklajevanja ekoloških in gospodarskih vidikov alpskega prostora?

A. Smerkolj : Alpe imajo številne prednosti za razvoj pravega zelenega gospodarstva. Eno od področij z velikim potencialom je gorsko kmetijstvo. S povezovanjem različnih ljudi in dodatnega strokovnega znanja bi lahko vzpostavili regionalne vrednostne verige, ki bi spodbujale ekološko kmetovanje, na primer s pomočjo teritorialnih blagovnih znamk, njihov posredni vpliv pa bi bil ohranjanje in povečevanje biotske raznovrstnosti v Alpah. Delovna skupina Hribovsko kmetijstvo in gorsko gozdarstvo ter akcijska skupina 6 strategije EUSALP sta v zvezi s tem že zbrali uporabne podatke, Konvencija pa si bo še naprej prizadevala za izboljšanje okvirnih pogojev ter spodbujala prenos znanja in izkušenj.

Kar zadeva alpska mesta, ki so predmet 9. Poročila o stanju Alp, ki je v pripravi, bi omenila področje netržnega gospodarstva, zlasti urbane zelenjavne vrtove: ti koristijo biotski raznovrstnosti, zmanjšujejo nastajanje toplotnih otokov in krepijo socialne vezi, kar pozitivno vpliva na kakovost življenja v Alpah.

ALPARC : Kako lahko Konvencija spodbuja »okoljsko izobraževanje« o biotski raznovrstnosti in varstvu podnebja?

A. Smerkolj : Izobraževanje je pomemben vzvod za ohranjanje biotske raznovrstnosti in podnebja. Da bi Alpska konvencija dosegla mlade in širšo javnost, potrebuje ljudi s strokovnim znanjem, kot so učitelji ter gorski vodniki in vodnice, ki jo bodo promovirali, ter seveda zavarovana območja. Z njimi moramo sodelovati, da bodo znali prenašati delo Konvencije na način, ki bo blizu alpskemu prebivalstvu in turistom, da bodo lahko prevzeli odgovornost za cilje Konvencije in ravnali v skladu z njimi.

Če bi imeli priložnost sodelovati z mrežo strokovnjakov za okoljsko izobraževanje in s šolami na celotnem območju Alp, bi to lahko še dodatno okrepilo naše delovanje. Srčno upam, da se bodo rezultati projekta YOUrALPS, ki je bil nedavno izveden z Alparcom kot vodilnim partnerjem, lahko nadaljevali v bližnji prihodnosti.

ALPARC : Kakšne so vaše želje v zvezi z zavarovanimi območji v okviru Konvencije?

A. Smerkolj : Zavarovana območja imajo posebno mesto v alpski pokrajini. Tvorijo jedro alpske ekološke mreže, zato bi bilo treba okrepiti njihovo povezanost s proaktivnim prenašanjem njihovih izkušenj in znanj na sosednja območja, kjer je treba izvesti strateške ukrepe, in območja, ki jih je treba prednostno obnoviti (opredeljena v projektu ALPBIONET2030). Ekološka povezanost, opredeljena v 12. členu protokola Varstvo narave in urejanje krajine, je v središču nalog in ukrepov Alparca, odkar je Francija pred 25 leti ustanovila mrežo, zato je nujno, da nadaljujemo s tesnim sodelovanjem na tem področju.

Po drugi strani pa so ekipe zavarovanih območij tiste, ki so v stiku s terenom in prvi ambasadorji gorske biotske raznovrstnosti pri lokalnih upravah, prebivalcih, gospodarskih deležnikih in turistih. Alpska konvencija računa na vas, da boste znali izpostaviti koristi glede trajnosti in kakovosti življenja, ne da bi pri tem pozabili na glavni cilj – ohranjanje biotske raznovrstnosti. Hvala za vašo predanost!

TEMATSKO PODROČJE

Regionalni razvoj in kakovost življenja

Alpe so naravni in življenjski prostor, v katerem živi več kot 14 milijonov ljudi in kamor se z namenom sprostitev vsako leto odpravijo številni obiskovalci z vsega sveta. Da bi zagotovili dinamičnost gospodarstva in visoko kakovost življenja ter ohranili občutljiva območja za rekreacijo, je treba v sodelovanju z lokalnimi deležniki izvajati ustrezne ukrepe za regionalni razvoj.

Zavarovana območja imajo lahko ključno vlogo na lokalni in regionalni ravni pri zagotavljanju, da bo regionalni razvoj upošteval ohranjanje biotske raznovrstnosti in druge vidike trajnostnega razvoja. Poleg tega lahko obogatijo podeželska območja, saj pomenijo novo dinamiko, ki spodbudi ljudi k razvoju inovativnih pobud.

Leta 2021 je bila ta tema obravnavana predvsem v smislu izmenjave informacij v okviru stalne delovne skupine ALPARC.

HEALPS₂

Moč zdravljenja Alp

Alpski viri kot terapevtsko sredstvo

Aerosoli iz slapov, mikrobiom gorskih pašnikov in svež zrak imajo merljiv vpliv na zdravje ljudi. Namen projekta HEALPS₂ programa Interreg za alpski prostor je izboljšati okvirne pogoje za uporabo alpskih zdravilnih virov in predstaviti možnosti za inovacije v oddaljenih regijah.

Termalno vodo so kot alpski vir za nego telesa in duha uporabljali in priporočali že v času Rimskega cesarstva. Danes se vedno več ljudi zanima za inovativno ponudbo zdravstvenega in wellness turizma, da bi ohranili dobro telesno pripravljenost in vitalnost. V konzorciju partnerjev, ki sodelujejo pri projektu, je veliko akterjev, ki so že dejavni na tem področju, na primer zasebna medicinska univerza Paracelsus v Salzburgu, ki je vodilna na področju kliničnih raziskav različnih zdravilnih alpskih virov, kot so slapovi, mikrobiom ali mlečni izdelki. Med drugim so dokazali, da se je astma bistveno zmanjšala pri bolnikih, ki so večkrat bivali v bližini nekaterih slapov. Poleg tega so klinične raziskave pokazale pozitivno povezavo med počitnicami v Alpah in kakovostjo odnosov pri parihi, starih od 50 do 65 let.

Ti konkretni rezultati ponujajo alpskim regijam znatne možnosti za uporabo različnih lokalnih virov za razvoj novih turističnih produktov. To pomeni, da lahko tudi izolirane regije, ki sta jih prizadela izseljevanje s podeželja in manjša gospodarska moč, razvijajo lokalne vrednostne verige, ki regiji prinašajo dodano vrednost. Zato je treba razviti inovativne produkte in okrepiti ali ohraniti dinamiko obstoječih podjetij. Hkrati pa je treba zagotoviti tudi odpornost alpskih virov in ekosistemov, ki jih obkrožajo.

Pri tem projektu sodelujejo različna zavarovana območja, kot sta parka Ossola in biosferno območje Val Müstair, da bi na svojem terenu preizkusila in uvedla nove dejavnosti. Park Ossola je začel nov projekt sodelovanja gorskih vodnikov in psihologov, ki zainteresiranim ponuja možnost, da pod vodstvom strokovnih trenerjev doživijo naravo na izviran način.

Mednarodna konferenca »Zdravilna moč Alp«, ki je potekala 8. in 9. oktobra 2021, je bila priložnost za zbiranje navdihujočih informacij o potencialu zdravilnih alpskih virov in razpravo o razvoju zdravstvenega turizma v naravi kot možnosti za izhod iz krize.

ALPARC vodi vse dejavnosti obveščanja, sofinancirata pa ga Evropski sklad za regionalni razvoj in nemško ministrstvo za okolje (BMU).

Projekt v številkah

Partnerjev	11
Opazovalcev	18
Rezultati projekta	4
Skupni proračun	2 169 952,65 €

Več informacij

- <https://healing-alps.eu>
- Video teaser →

© Agentur Salic - David Wedenig

Regionalni razvoj in kakovost življenja

Be Part of the Mountain

Ukrepi za ozaveščanje so še vedno številni

Mednarodna kampanja »Bodi del gora!«, namenjena ozaveščanju o okoljskih tveganjih pri izvajanju športov na prostem, ki se je začela leta 2018 pod vodstvom Alparca, se še naprej razvija po celotnem alpskem območju. Leta 2021 so se pobudi pridružila nova zavarovana območja in različni podpisniki listine, povezane s tem projektom, so nadaljevali z dejavnostmi ozaveščanja po vsem ozemlju, čeprav okoliščine še vedno otežujejo organizacijo vseh izobraževalnih dejavnosti.

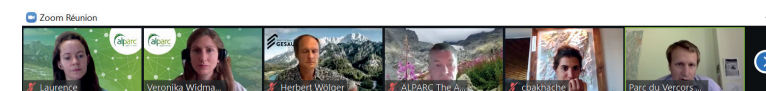

© Parc national de la Vanoise

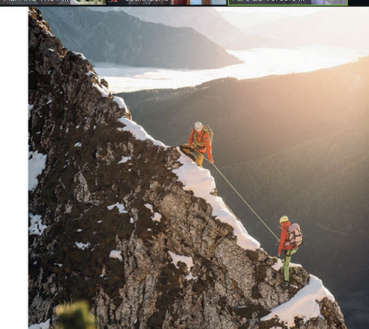
Med drugim so na podlagi celostne grafične podobe projekta v narodnem parku Vanoise (Francija) v sodelovanju z lokalnim ambasadorjem iniciative razvili novo interaktivno orodje v obliki samostoječega informacijskega zaslona. V Švici je območje Jungfrau-Aletsch-Bietschhorn, ki je uvrščeno na Unescov seznam svetovne dediščine, izvedlo več izobraževalnih akcij, tako med mladimi kot učitelji. Zavarovana območja Ossola so izbrala družbena omrežja, da bi čim več ljudi ozaveščali o spoštovanju biotske raznovrstnosti, ko se ukvarjajo z gorskimi športi. Poleg tega je ALPARC novembra 2021 na spletnem srečanju, ki je bil organiziran v sodelovanju z organizacijama CIPRA in Povezanost v Alpah, več kot 200 ljudem predstavil cilje kampanje.

Delavnica stalne

Delovne skupine za trajnostni regionalni razvoj

- ✓ **sport climbing & via ferrata**
 - Infrastructure is defined
 - no new areas
 - literature
- ✓ **Alpine climbing**
 - prohibited areas
 - Literature
 - guides as partners

to be solved

- involving local climbing community
- how to handle fixed ropes and summit crosses

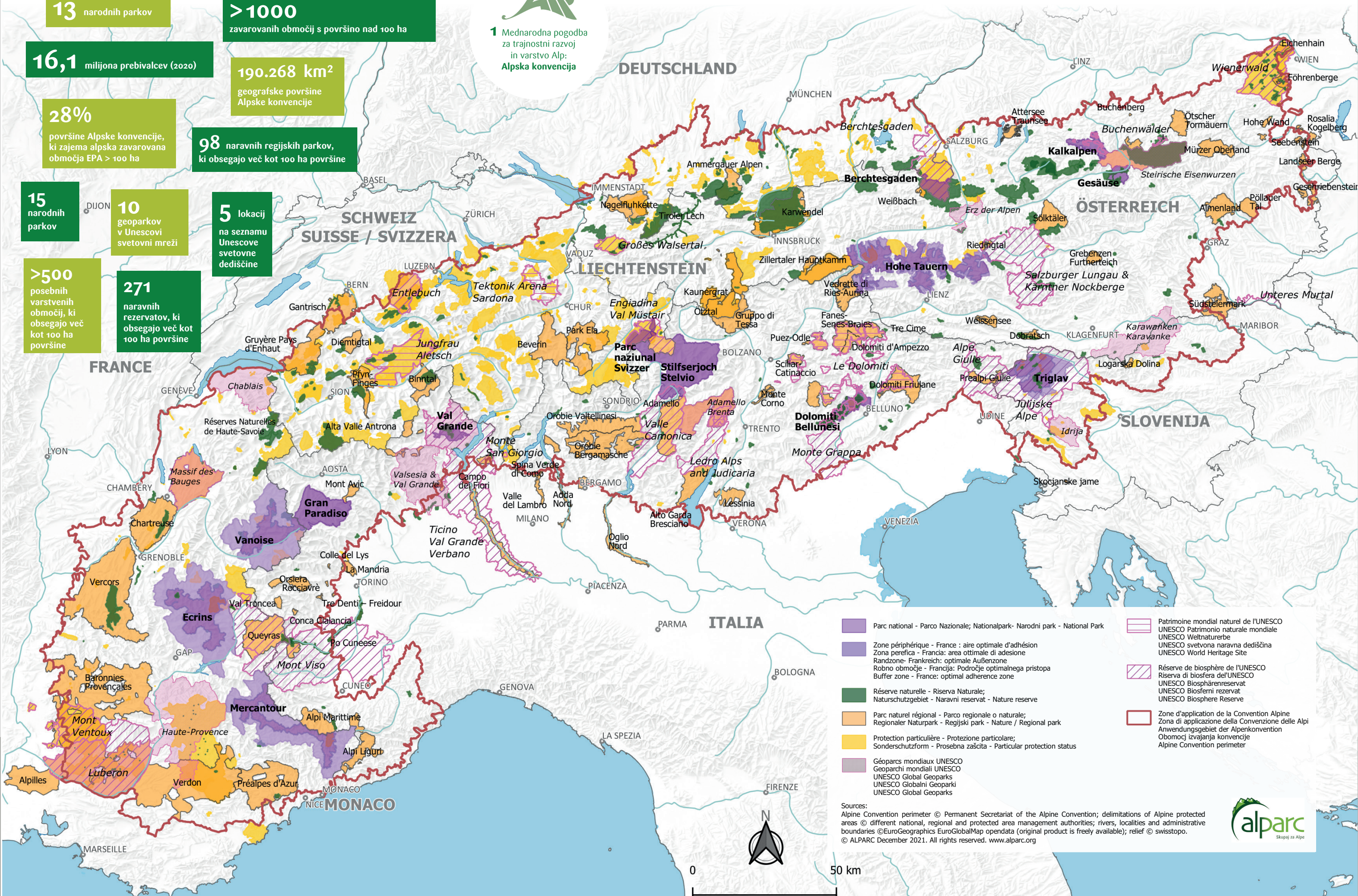
18. junija je potekalo drugo srečanje prek spleta, namenjeno izmenjavi informacij med člani stalne delovne skupine ALPARC za trajnostni regionalni razvoj v Alpah. Glavna tema razprave je bilo dejstvo, da se zavarovana območja v Alpah soočajo z vedno večjim številom obiskovalcev, zato je treba sprejeti ustrezne ukrepe za njihovo usmerjanje.

Na primer, zavarovana območja, ki se nahajajo v bližini večjih mest, so zaradi pandemije doživela velik naval obiskovalcev in se soočila s prej neznanimi težavami. Nekatera od njih, kot sta narodni park Gesäuse (Avstrija) in naravni park Nagelfluhkette (Nemčija), so uspešno razvila dejavnosti za usmerjanje obiskovalcev, na primer z uporabo digitalnega izobraževalnega gradiva, namenjenega informiranju in ozaveščanju ciljnih skupin. V Triglavskem narodnem parku se je začel projekt, katerega cilj je sodelovanje s portali za dejavnosti v naravi, da se opozori na občutljiva območja ter zagotovi dostopnost vsebin na spletu in izven spleta. Cilj projekta je obiskovalcem omogočiti lažji dostop do informacij in jih ustrezno informirati o zavarovanih območjih na celotnem ozemlju. Konkretni izzivi vključujejo oblikovanje smernic za športne dejavnosti, kot so plezanje, soteskanje ali rafting, pa tudi smernice glede dostopa do pašnikov, ki se uporabljajo kot pasja igrišča ali prostori za piknike. Ker so te teme bolj aktualne kot kdajkoli prej, se bo delovna skupina z njimi ukvarjala tudi prihodnje leto.

- 13** narodnih parkov
- >1000** zavarovanih območij s površino nad 100 ha
- 16,1** milijona prebivalcev (2020)
- 190.268 km²** geografske površine Alpske konvencije
- 28%** površine Alpske konvencije, ki zajema alpska zavarovana območja EPA > 100 ha
- 98** naravnih regijskih parkov, ki obsegajo več kot 100 ha površine
- 15** narodnih parkov
- 10** geoparkov v Unescovi svetovni mreži
- 5** lokacij na seznamu Unescove svetovne dediščine
- >500** posebnih varstvenih območij, ki obsegajo več kot 100 ha površine
- 271** naravnih rezervatov, ki obsegajo več kot 100 ha površine

1 Mednarodna pogodba za trajnostni razvoj in varstvo Alp: Alpska konvencija

- Parc national - Parco Nazionale; Nationalpark- Narodni park - National Park
- Zone périphérique - France : aire optimale d'adhésion
Zona periferica - Francia: area ottimale di adesione
Randzone - Frankreich: optimale Außenzone
Robno območje - Francija: Področje optimalnega pristopa
Buffer zone - France: optimal adherence zone
- Réserve naturelle - Riserva Naturale; Naturschutzgebiet - Naravni rezervat - Nature reserve
- Parc naturel régional - Parco regionale o naturale; Regionaler Naturpark - Regijski park - Nature / Regional park
- Protection particulière - Protezione particolare; Sonderschutzform - Prosebna zaščita - Particular protection status
- Géoparc mondial UNESCO
Geoparki globalni UNESCO
UNESCO Global Geoparks
UNESCO Globalni Geoparki
UNESCO Global Geoparks
- Patrimoine mondial naturel de l'UNESCO
UNESCO Patrimonio naturale mondiale
UNESCO Weltnaturerbe
UNESCO svetovna naravna dediščina
UNESCO World Heritage Site
- Réserve de biosphère de l'UNESCO
Riserva di biosfera dell'UNESCO
UNESCO Biosphärenreservat
UNESCO Biosferni rezervat
UNESCO Biosphere Reserve
- Zone d'application de la Convention Alpine
Zona di applicazione della Convenzione delle Alpi
Anwendungsgebiet der Alpenkonvention
Območje izvajanja konvencije
Alpine Convention perimeter

Sources:
Alpine Convention perimeter © Permanent Secretariat of the Alpine Convention; delimitations of Alpine protected areas © different national, regional and protected area management authorities; rivers, localities and administrative boundaries ©EuroGeographics EuroGlobalMap opendata (original product is freely available); relief © swisstopo.
© ALPARC December 2021. All rights reserved. www.alparc.org

IZOBRAŽEVANJE za trajnostni razvoj v Alpah

Cilj izobraževanja za trajnostni razvoj (ITR) v Alpah je ozaveščanje mlajših generacij ter posredovanje znanja o kulturni in naravni dediščini Alp, da bi izboljšali njihovo razumevanje tega območja in jim omogočili, da si tukaj ustvarijo lastno prihodnost. V tem kontekstu ITR v Alpah spodbuja razvoj posebnih kompetenc, kot sta odpornost in samozavest, ter pomembnih vrednot, kot sta okoljska ozaveščenost in povezanost z naravo, ki so ključni pogoji za trajnostno življenje v gorskih regijah.

Mlade se morajo naučiti ne le razumeti in reševati trenutne izzive svojega ozemlja, temveč tudi predvideti prihodnje težave, s katerimi se bo regija morda morala soočiti. Različni inovativni pedagoški pristopi, ki se izvajajo v sodelovanju z zavarovanimi območji, se osredotočajo na aktivno vključevanje mladih v skupno iskanje rešitev. Alpe so s svojo izjemno biotsko raznovrstnostjo in bogato kulturno dediščino odlični laboratorij za razvoj in krepitev teh dejavnosti, ki se izvajajo v skladu z naravovarstvenimi ukrepi in spodbujajo trajnostni način življenja.

© Biosphärenpark Nockberge

Izobraževanje za trajnostni razvoj v Alpah

Mladi na vrhu

7. slastna izvedba

Izjemno uspešna pobuda »Mladi na vrhu« je bila leta 2021 izvedena že sedmo leto zapored. V času ko digitalna tehnologija postaja vse pomembnejša v našem vsakdanjem življenju - in to že od najzgodnejših let, projekt vabi mlade, da se ponovno povežejo s svojo naravno in kulturno dediščino ter v osrčju gora doživijo edinstveno in močno skupinsko izkušnjo.

Vsako poletje že 7 let na enotni datum istočasno potekajo številni izleti po naravnih območjih Alp in Karpatov. Letos je v 9 različnih državah potekalo 36 dogodkov, na katerih je sodelovalo skoraj 450 mladih. Udeleženci, stari od 5 do 25 let, so se udeležili dvodnevne pustolovščine na vrhu gore in tam tudi prenočili - v šotorih, kočah ali celo pod zvezdami. Mednarodni projekt je bil priložnost, da mladi znova vzpostavijo stik s svojim okoljem, pa tudi da se seznanijo z dediščino, ki si jo delijo s sosednjimi državami. Tema leta 2021 je še bolj izpostavila skupno dediščino in projektu dala pravi priokus.

Tega podviga se je najbolje lotiti kar s skupinsko pripravo in pokušino ene od številnih specialitet, zaradi katerih so Alpe pravi raj za brbončice. Številni mladi so 8. in 9. julija v Alpah in Karpatih lupili, rezali, tehtali, mešali in gnetli najrazličnejše sestavine, med drugim tudi (kar ni presenetljivo) veliko krompirja in sira.

Local Food

Po izvedbi leta 2020, ko smo se osredotočili na temo divjih živali in podnebnih sprememb, smo se leta 2021 posvetili »Local Food«. Za tema preprostima besedama se skriva veliko znanja, tako z ekološkega kot tudi s kulturnega vidika. Mlade smo povabili k razmisleku o vplivu našega prehranjevanja in zahodnega sistema proizvodnje, o pomenu biotske raznovrstnosti in ekosistemov pri zagotavljanju naših pridelkov ter o razvoju kmetijskih tehnik v zadnjih nekaj desetletjih. Animatorji so se teh bistvenih vprašanj lotili z veliko domišljije: dva dneva sredi narave so popestrili s slepo degustacijo, molžo koz, kvizom, obiskom sirarne in drugimi dejavnostmi. Pri tem so imeli en sam cilj: ozaveščati o ekološki in kulturni razsežnosti naših krožnikov ter prehrani povrniti vso njeno hranilno in časovno vrednost.

© UNESCO Biosphäre Entlebuch

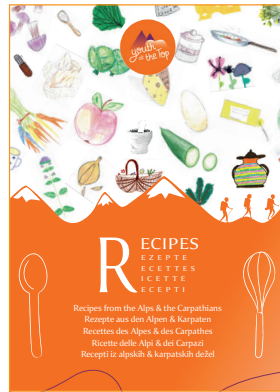

Naturpark Nagelfluhkette
© Theresa Hilber

Naturparks in Südtirol
© Autonome Provinz Bozen - Südtirol

Mladi na vrhu (nadaljevanje)

V neposredni povezavi s to temo smo vsako skupino povabili, naj predstavi lokalni recept, ki bo vključen v skupno kuharsko knjigo. Pri projektu so sodelovale številne skupine, udeleženci pa so s flomastri in svinčniki v rokah pokazali svojo ustvarjalnost: rezultat je zbirka receptov 26 lokalnih specialitet, od katerih je vsaka bolj okusna od prejšnje. Vsi recepti so

zbrani v večjezični knjigi receptov, ki jo je izdal ALPARC in je zdaj na voljo vsem na spletu. Mladi nadobudni umetniki so za spomin na edinstveno dvodnevno izkušnjo na vrhu prejeli tiskani izvod knjige.

7. izvedba pobude Mladi na vrhu je bila izvedena s finančno podporo nemškega ministrstva za okolje (BMU) in Kneževine Monako.

Projekt v številkah

7.	izdaja
36	lokalnih dogodkov
9	držav
2	dneva pustolovščin
450	mladih udeležencev
1	knjiga mednarodnih receptov
26	ilustriranih lokalnih specialitet

Več informacij

www.youth-at-the-top.org

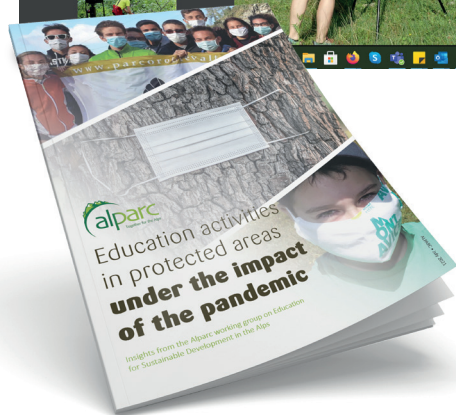
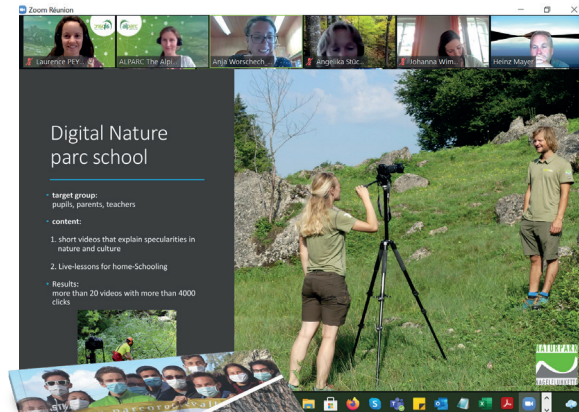

Stalna delovna skupina za področje izobraževanja za trajnostni razvoj v Alpah

Zaradi pandemije so bile izobraževalne dejavnosti v šolah v več kot 180 državah močno omejene. Na številnih zavarovanih območjih je bilo treba za več tednov ali mesecev prekiniti ali omejiti izobraževalne dejavnosti, vključno z dejavnostmi na prostem. Ker številnih dejavnosti na prostem še vedno ni mogoče izvajati v takšni obliki kot prej, je veliko zavarovanih območij ta čas izkoristilo za razvoj inovativnih pristopov k izvajanju dejavnosti, zlasti na področju uporabe digitalnih vsebin.

V skladu s tem je stalna delovna skupina razpravljala o teh novih zamislih in oblikah, ki so jih na zavarovanih območjih razvili in izvajali kot odziv na zdravstvene razmere. Naravni park Nagelfluhkette je na primer oblikoval nove vsebine za digitalno šolo naravnega parka, Narodni park Berchtesgaden pa je nadaljeval z izvajanjem koncepta mobilnih izobraževalnih stojnic.

Vse te nove zamisli in vsebine so v obliki zbirke na voljo na spletu.

Storitve za člane

Memorial Danilo Re

26. izvedba z rekordno udeležbo

Tradicionalni Memorial Danilo Re je eden od najbolj povezovalnih dogodkov, ki jih organizira mreža. Ob tej priložnosti se na štiridnevem dogodku, namenjenem prijateljskemu tekmovanju, delu in zabavi, vsako leto srečajo nadzorniki in osebje zavarovanih območij v Alpah. 26. izvedba bi morala potekati januarja 2021 v narodnem parku Ecrins (Francija). Žal je bil zaradi zdravstvenih razmer dogodek odpovedan. To se je zgodilo prvič od začetka izvajanja tega srečanja. Nekaj mesecev pozneje pa se je v parku lahko izvedlo praznovanje 25. obletnice Alparca. Pa smo prišli na svoj račun (glej stran 19).

Nationalpark Hohe Tauern
© F. Reifmüller

© Landschaftspark Binnträl

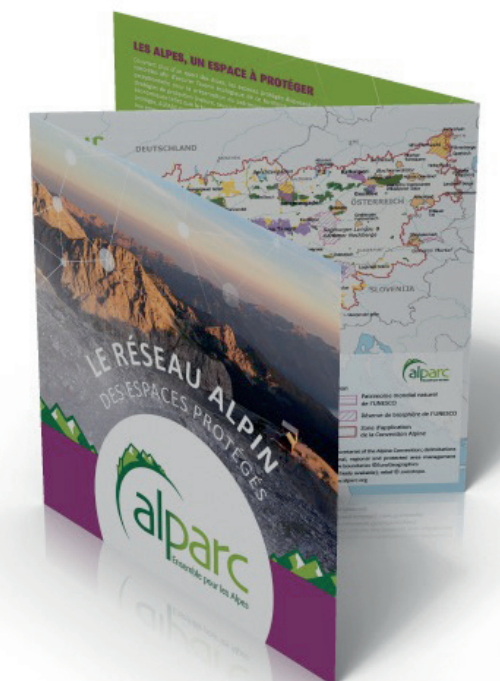
26. izvedba Memoriala Danilo Re pa bo potekala od 27. do 30. januarja 2022 v naravnem parku Vallée de Binn v Švici v sodelovanju s sosednjima parkoma Aletsch in Goms. Park, ki meji na italijanski naravni park Alpe Veglia-Alpe Devero v Piemontu, je že vrsto let usmerjen v mednarodno sodelovanje. Leta 2021 smo po 2 letih različnih videokonferenc in srečanj prek Zooma končno lahko pripravili težko pričakovano zimsko srečanje. Poleg športnih tekmovanj (slalom, turno smučanje, tek na smučeh in streljanje) je na programu kot vsako leto tudi seminar za nadzornike, ki ga organizira ALPARC.

Obveščanje

Za boljšo vidljivost in okrepljeno komunikacijo

Na področju obveščanja smo imeli leta 2021 priložnost nadaljevati s preoblikovanjem, s katerim smo začeli leta 2019 s prenovo spletnega mesta. Letos smo prenovili del tiskanega gradiva z izdajo novega letaka. Pozabili nismo niti na glasilo, saj smo uvedli novo orodje za oblikovanje in prenovili zasnovano. Razmislek o teh publikacijah je bil priložnost, da smo celostni grafični podobi Alparca dodali nekaj globine z dodatno barvo, ki smo jo uporabili poleg tradicionalno uporabljene zelene. Vijolična barva nežno spominja na začetke organizacije, ki je imela dolga leta sedež v nacionalnem parku Ecrins (Francija). Cilj vsega tega dela je izboljšati prepoznavnost mreže pri obstoječih ali potencialnih partnerjih in finančnih podpornikih.

Drugi projekt v teku se nanaša na interno komunikacijo znotraj mreže, saj želimo okrepiti in olajšati komunikacijo med člani. Z anketo smo ocenjevali interes za interno glasilo, ki bi bilo namenjeno le alpskim zavarovanim območjem in bi omogočalo, da se lotimo bolj specializiranih tem. Ni presenetljivo, da je anketa pokazala na precejšnjo vrzel v pretoku informacij v smeri od posamezne države proti mednarodni ravni. Vsi sodelujoči v anketi so dejali, da jih zanima vzpostavitev orodja, namenjenega samo komunikaciji znotraj meže. Novo orodje naj bi se začelo uporabljati v začetku leta 2022.

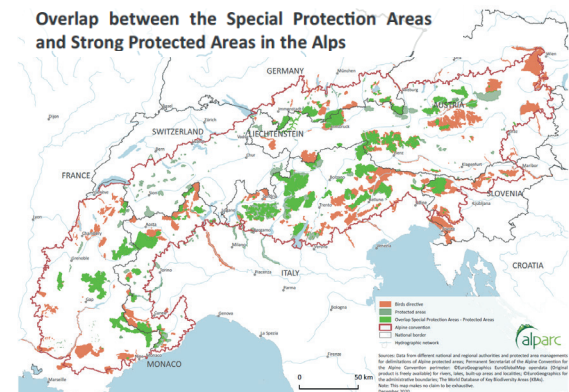

Storitve za člane

Geografski informacijski sistem (GIS) za zavarovana območja v Alpah

Alparcov geografski informacijski sistem je temeljno orodje za zbiranje, obdelavo, analizo, upravljanje in predstavitev prostorskih podatkov o zavarovanih območjih v Alpah. Stalno posodabljanje teh podatkov in vključevanje novih virov informacij omogočata izvedbo številnih prostorskih analiz ter njihovo ponazoritev z zemljevidi in statističnimi podatki.

Na podlagi takšnega zbiranja in navzkrižnega preverjanja informacij je nastala zbirka tematskih zemljevidov, ki pokrivajo območje EUSALP, podrobneje pa območje Alpske konvencije. Eden od glavnih izzivov kartiranja je najti načine, kako predstaviti dinamiko in razvoj v Alpah.

Alparcov GIS združuje prostorske podatke o zavarovanih območjih v Alpah. V terensko analizo zajete informacije se nanašajo na rabo tal, nadmorsko višino, urbanizacijo, demografijo in ekološko povezovanje. Med opravljanjem različnih analiz so bile vključene tudi druge klasifikacije varstva zavarovanih območij (npr. območja Nature 2000 in Smaragdna mreža).

V okviru stalnega izboljševanja GIS se podatki o zavarovanih območjih v Alpah redno posodablja in dopolnjujejo z novimi. Ti podatki so pomemben vir informacij za izdelavo zemljevidov, ki se uporabljajo predvsem za posebne analize v okviru različnih projektov Alparca in so v pomoč pri sprejemanju odločitev.

Networking

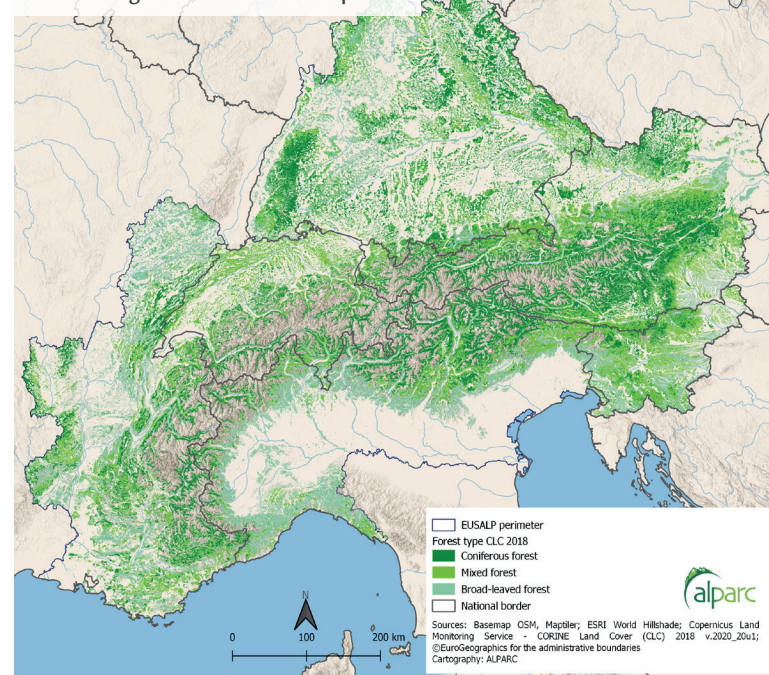
Alpska konvencija in EUSALP

Leta 2021 je kriza zaradi covid-19 ponovno preprečila izvedbo številnih dogodkov tako v okviru Alpske konvencije kot tudi strategije EUSALP. Kljub temu je ALPARC tekom leta sodeloval na več spletnih srečanjih, kolikor je bilo to mogoče in v okviru njegovih strokovnih področij. Poleg tega je naša organizacija sodelovala pri številnih projektih, zlasti na področju biotske raznovrstnosti, pa tudi okoljskega izobraževanja. Na ta način smo lahko obema organizacijama zagotovili določeno količino informacij, pridobljenih z našim delom (rezultati evropskih projektov, posebno znanje o upravljanju zavarovanih območij, napovedi možnega razvoja mreže zavarovanih območij, stiki s partnerji in zainteresiranimi stranmi za projekte ter oblikovanje zemljevidov, zlasti za skupino EUSALP o biotski raznovrstnosti in gozdovih).

ALPARC bo še naprej sodeloval pri Alpski konvenciji, zlasti v delovnih skupinah »Prostorsko načrtovanje« in »Biotska raznovrstnost« ter seveda, kot že 25 let, v Stalnem odboru. Sodelovali bomo tudi pri različnih dejavnostih, ki jih izvaja Konvencija. Kar zadeva strategijo EUSALP, bo združenje ALPARC še naprej dejavno v akcijski skupini »Zelena infrastruktura«.

Forests categories in the EUSALP space

Življenje organizacije

25 let mednarodnega sodelovanja Obletnica, ki jo je treba proslaviti

Mreža, ki je bila uradno ustanovljena leta 1995 v okviru izvajanja Protokola 12 Alpske konvencije*, je leta 2020 praznovala 25. obletnico delovanja. Žal zdravstvene razmere tistega leta niso dovoljevale izvedbe praznovanja. Praznovanje je tako končno potekalo septembra 2021, srečanje pa je bilo še toliko bolj nestrno pričakovano.

S srcem na zabavi ...

Med 18. in 19. septembrom 2021 se je približno 60 predstavnikov zavarovanih območij srečalo, da bi proslavili 25 let mednarodnega sodelovanja, ki je danes pomembnejše kot kdajkoli prej. Udeležence, ki so prišli iz vseh alpskih držav, je tolo sprejel narodni park Ecrins (Francija), zibelka in dolgo časa tudi sedež organizacije. Med gosti so bili tudi predstavniki institucij in prijatelji mreže. Dogodka sta se udeležili tudi Alenka Smerkolj, generalna sekretarka Alpske konvencije, in Isabelle Paillet, osrednja oseba Alpske konvencije za Francijo, in med drugim opozorili na edinstveno in močno povezavo, ki združuje ALPARC in Alpsko konvencijo. Tridnevni program je vključeval izlete, pogostitve z alpsko hrano in intenzivne razprave. Udeleženci so imeli priložnost spoznati čudovito pokrajino parka in hkrati izmenjati ideje s prijatelji in kolegi.

... v mislih pa vedno na delu.

Čeprav je 25 let mednarodnega sodelovanja zagotovo razlog za praznovanje, pa je nedvomno treba še veliko storiti. Zato smo celo dopoldne namenili izključno dvema delavnicama. Različni govorniki so najprej izpostavili trenutne izzive, s katerimi se soočajo zavarovana območja, ki so ključni akterji strategij za ublažitev podnebnih sprememb in prilagajanja nanje ter soočanja z izgubo biotske raznovrstnosti. Na drugi delavnici je bil predstavljen projekt Interreg HEALPS2 (glej str. 10) ter izzivi in priložnosti v povezavi z zdravstvenim turizmom na zavarovanih območjih v Alpah.

Dogodka se je udeležila tudi državna sekretarka za biotsko raznovrstnost, ga. Bérange Abba, zato so imeli člani uradne delegacije Alparca in generalna sekretarka Alpske konvencije

MALO ZGODOVINE ...

- 1995** Začetek izvajanja Alpske konvencije in ustanovitev Alparca na 1. mednarodni konferenci o zavarovanih območjih v Alpah, ki jo je organiziral Narodni park Ecrins (FR).
- 2006** Osebjem Alparca se priključijo Stalnemu sekretariatu Alpske konvencije pod imenom »Projektna skupina za zavarovana območja«.
- 2013** Januarja ALPARC v Franciji pridobi pravni status »društva« in postane mednarodna organizacija, ki deluje v okviru koordinacijske enote Stalnega sekretariata Alpske konvencije. Februarja ALPARC in Alpska konvencija podpiseta »Memorandum o sodelovanju«, da bi olajšala sodelovanje med obema organizacijama in izkoristila priložnosti za morebitno sodelovanje.
- 2019** 11. aprila je bila v naravnem parku Nagelfluhkette (Balderschwang, Nemčija) uradno ustanovljena nova regionalna platforma Alpske mreže »ALPARC CENTR'ALPS«, ki zagotavlja regionalno prisotnost in bližino mreže.
- 2020** ALPARC praznuje 25 let!

V 25 letih delovanja je ALPARC,

začel koordinirati številne projekte, na primer: ECONNECT, ALPBIONET2030, ALPENCOM, YourAlps, Mladi na vrhu ter projekte upravljanja tokov obiskovalcev in inovativnega regionalnega razvoja. Mreža je odgovorna tudi za razstavo »Skrivnostne gore«. ALPARC je koordiniral platformo Alpske konvencije »Alpska ekološka mreža« in prispeval k oblikovanju mreže zavarovanih območij v Karpatih (CNPA).

priložnost razpravljati o najbolj perečih vprašanjih glede varstva biotske raznovrstnosti. Med razpravo so izpostavili, da bodo zavarovana območja le skupaj in ekološko povezana lahko ohranila naravno dediščino Alp. To uradno srečanje je bilo tudi priložnost, da se glas mreže prenese na najvišje ravni francoske države.

*Varstvo narave in urejanje krajine

Življenje organizacije

ALPARC CENTR'ALPS – začetek delovanja

Leto, v katerem se je začela nova dejavnost, je bilo težavno, saj smo bili sredi zdravstvene krize. Vendar je ALPARC CENTR'ALPS uspel izvesti generalno skupščino, ki je tako kot generalna skupščina Alparca potekala virtualno. Lahko se je začel tudi prvi projekt, ki ga je financiralo nemško ministrstvo za okolje. Njegov cilj je boljše poznavanje alpskega območja v središču gorskega masiva, ki vključuje Bavarsko, kantone vzhodne Švice, Lihtenštajn, Vorarlberg, Tirolsko, Salzburg, Južno Tirolsko (Italija) in Zgornjo Avstrijo. Te regije so izrazile željo po vzpostavitvi čezmejne regionalne mreže, ki bi omogočala povezovanje manjših struktur, ki delujejo na področju prostorskega varstva, zato je bila leta 2019 ustanovljena regionalna platforma Alparca: ALPARC CENTR'ALPS.

© Guido Plassmann

© Naturpark Nagelfluhkette

Ta prvi projekt je del Alparcove strategije za regionalno sodelovanje zavarovanih območij, v katerega se lahko vključijo tudi manjše strukture (območja Nature 2000, upravljavci območij v okviru projektov ohranjanja itd.). Cilj je strukturirati sodelovanje in konkretno obravnavati skupna vprašanja v zvezi z varstvom biotske raznovrstnosti in podnebnimi spremembami.

V ALPARC CENTR'ALPS se je zaposlila oseba, ki bo koordinirala delo te regionalne platforme in ohranjala stalne stike z vključenimi parki in drugimi partnerji.

Proračun in bilanca stanja za leto 2021 perspektive

S proračunskega vidika je leto 2021 ponovno zaznamovala pandemija. Številnih dejavnosti ni bilo mogoče uresničiti in zaradi odsotnosti pogojev za izvajanje se je zmanjšalo tudi število začelih projektov.

Financiranje programa ALPARC, ki so ga zagotovili predvsem Francija (Ministrstvo za ekološko tranzicijo, Nacionalna agencija za teritorialno kohezijo (ANCT) in regija Auvergne-Rhône-Alpes), Monako in Švica, je omogočilo nadaljevanje usklajevanja in splošnega upravljanja mreže ter izvajanje dejavnosti, predstavljenih v tem poročilu.

Nemčija je zagotovila stalno podporo tekočim projektom, zlasti projektom »Alpine Parks 2030«, »Mladi na vrhu 2021«, »INTERREG HEALPS2« in »OpenSpaceAlps«. V primeru zadnjih dveh projektov so sredstva iz Evropskega sklada za gospodarski in regionalni razvoj (FEDER) omogočila uravnoteženost prihodkov in izdatkov kljub izrazito okrnjeni ekipi in pandemiji, ki je v veliki meri vplivala na mednarodne dejavnosti.

Zaradi nenehnih težav z organizacijo srečanj v živo in omejitvami potovanj ni bilo mogoče mobilizirati drugih alpskih držav, ki se niso prispevale k dejavnostim in mreži ALPARC. Ključni cilj za prihodnja leta ostaja diverzifikacija prihodkov in enakomernjša porazdelitev podpore Alparcu med različnimi državami Alpske konvencije.

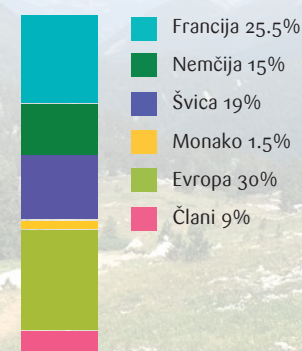
Generalna skupščina ALPARC 2021 je potekala v skladu s poslovnikom in prvič prek spleta. Člani Alparca so potrdili različna finančna poročila in poročila o dejavnostih, ki so jih pred tem revidirali uradni organi v skladu s francoskim pravom (revizor).

Proračunsko leto 2021 se zaključilo s pozitivnim rezultatom zaradi manjših stroškov med pandemijo. Izvaja se ponovno vlaganje sredstev v projekte, ki so bili odloženi zaradi zdravstvene krize. Kljub pandemiji se je ALPARC ponovno izognil delovanju s skrajšanim delovnim časom in oddajanju zahtev za subvencije zaradi krize. Zaposleni v Alparcu so delali deljeno v pisarni in na daljavo, odvisno od zdravstvenega stanja.

Odhodki 2021

Prihodki 2021

Novi člani

Moč mreže se pogosto meri s številom vključenih članov, zato se ALPARC veseli vedno večjega števila zavarovanih območij, ki se želijo vključiti v mednarodno sodelovanje. Po naravnem parku Mürzer Oberland, ki se je pridružil leta 2020, se je mreža povečala tudi v vključitvijo avstrijskega naravnega in geološkega parka Styrian Eisenwurzen. V mrežo članov se je aktivno vključil tudi naravni park Weißbach.

Natur- und Geopark Steirische Eisenwurzen

Park se nahaja na Zgornjem Štajerskem in obsega približno 58.600 ha. Območje je leta 1996 pridobilo status naravnega parka. Leta 2002 je pridobilo tudi status evropskega geoparka, leta 2004 pa je park postal član globalne mreže geoparkov pod okriljem Unesca. Leta 2015 je bil v okviru Unescove svetovne dediščine priznan kot »Unescov globalni geopark«.

Pokrajina vključuje več rečnih dolin z aluvialnimi gozdovi, gorske habitate (alpski pašniki, skalovja in melišča), mešane gozdove s prevladujočo bukvijo, pa tudi travnike, pašnike in številne sadovnjake. Park zaradi svoje lege v osrčju apnenčastih severnih Alp in geološkega bogastva ponuja neprimerljiv potop v zgodovino Zemlje, zlasti v mezozoik, ko so v obdobju krede nastale Alpe.

Park je s pridružitvijo mreži ALPARC spomladi 2021 izrazil željo, da bi prispeval h krepitvi mednarodnega sodelovanja med alpskimi zavarovanimi območji, med drugim s svojim strokovnim znanjem in izkušnjami kot Unescov globalni geopark in vodja različnih evropskih projektov.

© Natur- und Geopark Steirische Eisenwurzen

Naturpark Weißbach

Naravni park Weißbach se je na pobudo novega vodstva ponovno aktivno vključil v mrežo članov ALPARC, da bi lahko znova sodeloval z drugimi člani in pri skupnih projektih. Park je še posebej dejaven na področju izobraževanja za trajnostni razvoj in je sodeloval pri 7. izvedbi projekta Mladi na vrhu (glej str. 15) ter na zadnji Alparcovi delavnici o regionalnem razvoju (glej str. 11).

Ta avstrijski park, ki je bil ustanovljen leta 2007, se razteza na 2.778 ha v regiji Salzburg, poleg narodnega parka Berchtesgaden (Nemčija). Poleg naravnega spomenika, soteske Seisenberg, to območje, ki je dom številnim redkim živalskim in rastlinskim vrstam, odlikuje še več krajinskih značilnosti. Alpski pašniki, ki se uporabljajo že več kot 600 let, so omogočili razvoj kakovostnih lokalnih izdelkov in trajnostne turistične ponudbe. Gozdovi pokrivajo tri četrtine območja, zato so v središču glavnih projektov, ki jih izvaja park.

ALPARC se veseli (ponovnega) sodelovanja s temi zavarovanimi območji, da se še bolj okrepi nadaljnje mednarodno sodelovanje v alpskem prostoru. V mrežo je zdaj vključenih 51 članov, ki zastopajo 60 zavarovanih območij v 8 alpskih državah.

O Geoparkih

Unescovi globalni geoparki zagotavljajo mednarodno priznanje za območja, ki poudarjajo pomembnost in pomen varovanja geološke raznovrstnosti Zemlje z aktivnim sodelovanjem z lokalnimi skupnostmi.

Geoparki v številkah

169 Unescovih globalnih parkov v

44 državah od tega jih je :

10 v območju Alpske konvencije

- Natur- und geopark Steirische Eisenwurzen (Avstrija)
- Ore of the Alps (Avstrija)
- Karavanke (Avstrija/Slovenija)
- Géoparc des Bauges (Francija)
- Parc naturel régional du Luberon (Francija)
- Réserve naturelle géologique de Haute-Provence (Francija)
- Géoparc du Chablais (Francija)
- Parco naturale Adamello Brenta (Italija)
- Geoparco della Valsesia e della Val Grande (Italija)
- Idrija (Slovenija)

Ponovno ocenjevanje statusa vsake 4 leta.

© Naturpark Weißbach

Življenje organizacije

Organizacija mreže - Člani mreže

Francija (12)

- Parc national de la Vanoise
- Parc national du Mercantour
- Parc national des Ecrins
- Parc naturel régional de Chartreuse
- Parc naturel régional du Massif des Bauges
- Parc naturel régional des Baronnies provençales
- Parc naturel régional du Vercors
- Parc naturel régional Préalpes d'Azur

Asters - Conservatoire d'espaces naturels Haute-Savoie:

- Sixt-Passy
- Passy
- Contamines-Montjoie
- Massif des Aiguilles Rouges
- Delta de la Dranse
- Bout du Lac d'Anney
- Roc de Chère
- Carlaveyron
- Vallon de Bérard

Fédération des Parcs naturels régionaux de France

Région Auvergne Rhône-Alpes

Parc naturel régional du Queyras

Slovenija (3)

- Triglavski narodni park
- Park Škocjanske jame
- Krajinski Park Logarska dolina

Lihtenštajn (1)

Amt für Umwelt

Italija (13)

- Parco nazionale Gran Paradiso
- Parco nazionale dello Stelvio
- Ente di gestione Aree protette delle Alpi Marittime
 - Parco naturale Alpi Marittime
 - Parco naturale del Marguareis
- Parco naturale Dolomiti Friulane
- Parco naturale Orobie Valtellinesi
- Parco naturale Prealpi Giulie
- Parco naturale Adamello Brenta
- Parco naturale Mont Avic
- Parco dell'Adamello

Ente di Gestione delle Aree Protette dell'Ossola:

- Parco naturale Veglia e Devero
- Parco naturale Alta Valle Antrona

Provincia Autonoma di Bolzano - Alto Adige / Autonome Provinz Bozen - Südtirol:

- Naturpark Puez-Geisler / Parco naturale Puez-Odle
- Naturpark Rieserferner-Ahn / Parco naturale Vedrette di Ries-Aurina
- Naturpark Fanes-Sennes-Prags / Parco naturale Fand-Senes-Braies
- Naturpark Trudner Horn / Parco naturale Monte Corno
- Naturpark Texelgruppe / Parco naturale Gruppo di Tessa
- Naturpark Drei Zinnen / Parco naturale Tre Cime
- Naturpark Schlern-Rosengarten / Parco naturale Sciliar-Catinaccio

Regione Friuli Venezia Giulia

Federparchi

Nemčija (2)

- Nationalpark Berchtesgaden
- Naturpark Nagelfluhkette

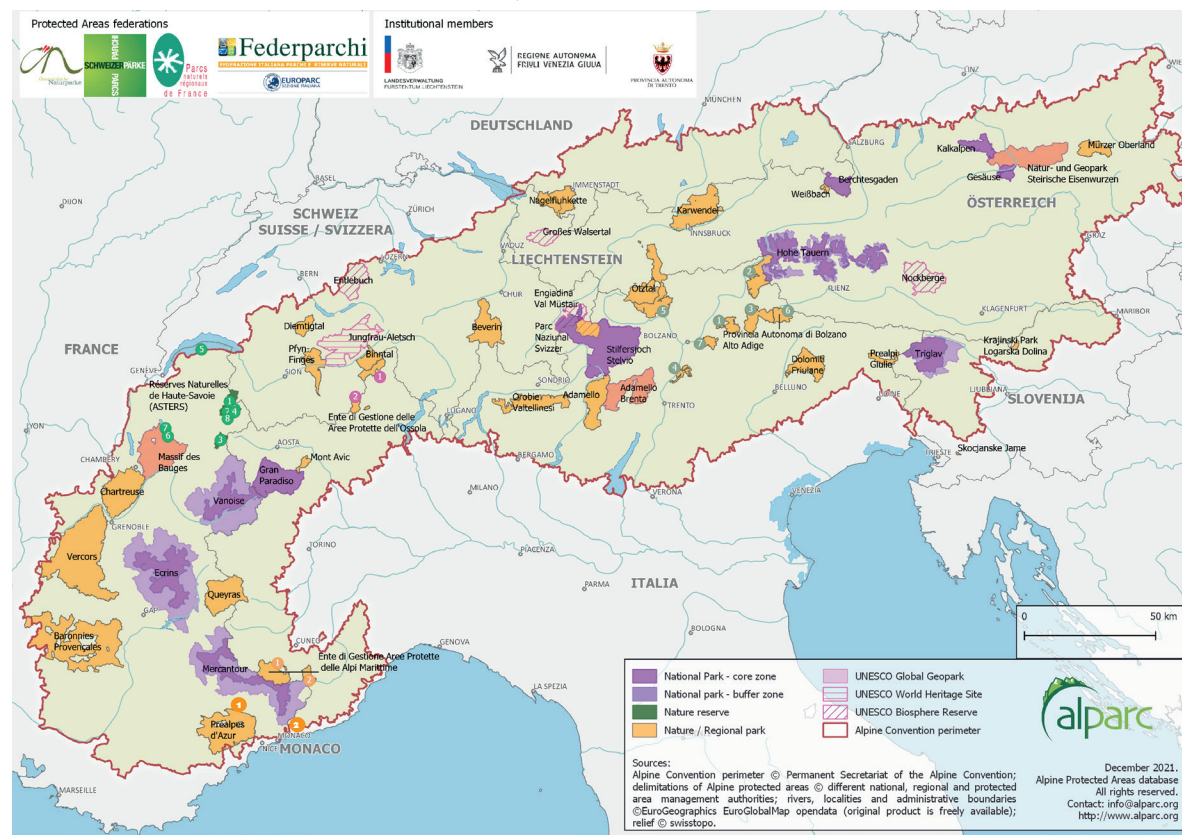
Avstrija (11)

- Nationalpark Hohe Tauern
- Nationalpark Gesäuse
- Nationalpark Kalkalpen
- Biosphärenpark Nockberge
- Biosphärenpark Großes Walsertal
- Natur- und Geopark Steirische Eisenwurzen (nov član)
- Naturpark Ötztal
- Naturpark Karwendel
- Verband der Naturparke Österreichs (Association of Austrian nature parks)
- Naturpark Mürzer Oberland
- Naturpark Weißbach (nov član)

Švica (9)

- Parc nazional Svizzer
- Parc naturel / Naturpark Pfyn-Finges
- UNESCO Biosphäre Entlebuch
- Biosfera Val Müstair
- Landschaftspark Binntal
- Réseau des parcs suisses / Netzwerk Schweizer Pärke / Rete dei parchi svizzeri
- Naturpark Beverin
- Naturpark Diemtigtal
- UNESCO-Welterbe
- Swiss Alps Jungfrau-Aletsch

Celoten seznam članov ALPARC-a najdete na: www.alparc.org/members.

Sestava Upravnega odbora ALPARC-a

Predsednik
Peter Oggier
Direktor Naravnega parka Pfyn-Finges

Podpredsednik
Andrea Beltrame
Naravni park Prealpi Giulie

Podpredsednik
Christian Schwoeherer
Direktor ASTERS, Konservatorij naravnih območij v Gornji Savoiji

Generalni sekretar
Roland Baier
Direktor Narodnega parka Berchtesgaden

Blagajnik
Peter Rupitsch
Direktor Narodnega parka Höhe Tauern/ Koroška

Franz Handler
Direktor Mreže avstrijskih naravnih parkov

Volkhard Maier
Direktor Narodnega parka Kalkalpen

Pierre Commenville
Direktor Narodnega parka Les Ecrins

Olivier Putot
Direktor Regijskega parka Vercors

Samuel Cado
Vršilec dolžnosti direktorja Narodnega parka Vanoise

Frédéric Bonnichon
Podpredsednik za okolje Région Auvergne-Rhône-Alpes

Claudio La Ragione
Direktor Regijskega parka Orobie Valtellinesi

Astrid Wiedenhofer
Naravni park Južna Tirolska

Massimo Bocca
Naravni park Mont Avic

Catherine Frick
Amt für Umwelt Kneževina Lihtenštajn

Astrid Claudel-Rusin
Urad za okolje Kneževina Monako

Dominique Weissen Abgottspon
Direktorica Omrežja švicarskih parkov

Ruedi Haller
Direktor Švicarskega narodnega parka

Andre Arih
Svetovalec za varstvo narave Triglavski narodni park

Ekipa ALPARC-a

Guido Plassmann
Direktor

Veronika Widmann
Namestnik direktorja

Oriana Coronado
Vodja projekta in kartograf

Laurence Peyre
Odgovorna oseba za obveščanje in dogodke

Organizacija mreže

**MINISTÈRE
DE LA TRANSITION
ÉCOLOGIQUE**
*Liberté
Égalité
Fraternité*

**AGENCE
NATIONALE
DE LA COHÉSION
DES TERRITOIRES**

Bundesministerium
für Umwelt, Naturschutz,
nukleare Sicherheit
und Verbraucherschutz

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

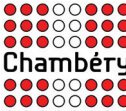
Federal Office for the Environment FOEN

La Région
Auvergne-Rhône-Alpes

Interreg
Alpine Space
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND

FÜRSTENTUM LIECHTENSTEIN

Gouvernement Princier
PRINCIPAUTÉ DE MONACO

Chambéry

poročilo o delu 2021

ALPARC

**Mreža zavarovanih
območij v Alpah**

Maison des parcs et de la montagne
256, rue de la République
F-73000 CHAMBERY

Tel. +33 . (0)4 79 26 55 00
Fax. +33 . (0)4 79 26 55 01

info@alparc.org

Direktor publikacije: Guido Plassmann

Redakcija & koordinacija: ALPARC-Team

Prevod: Tone Dolgan

Prelom: www.graphi.media

Ilustracije: Fototeka ALPARC

Naslovna stran: © Karen Schillig

ISBN 979-10-94590-54-6

www.alparc.org

alparc
Skupaj za Alpe